

forekommer det mig, at intet Spørgsmaal kan være mere uberegtiget overfor mig, som netop har sagt, at Sogneraadene ikke skulle sagsøge; men skulle lade sig paatvinge Sag fra anden Side. Jeg siger: Sogneraadene skulle i Kraft af vor gode Grundsetning om Sogneraadenes eller Kommunalraadenes Selvstyrelse vedblive at sige: Naar vi tro, at en Sag ikke er lovmedholdelig, saa sige vi Nei; vi forholde os rolige, indtil man sagsøger os. Man kan være vis paa, at selv i Kancelliets Tid var der Folk, som rigtig forstod at stille manges Næse i Kommen. Det er en Kunst at gjøre det. Inden Næsen kommer til Sogneraadet, gives der mange Trin, hvor man kan betenke sig. Man skal imidlertid have en vis Øvelse til at tage en saadan Næse, til at tage den med en vis Beredighed. Hovedsagen, hvorfor jeg ikke vil have med den ærede Forespørgers Indstilling at gjøre, i alt Fald paa dette Trin, er den, at jeg raader Sogneraadene, hvori der sidde Mænd, som dog vide, hvad de slydte deres Stilling, til at sige Nei, naar de tro, at det er urigtigt, hvad man fordrer af dem. Jeg har opfordret dem til at sige Nei strax. (Berg: Man skal ikke opfordre til Oprør.) Det er kun ad Fortolkningsveien, ad den Vej kan det godt gaa. Vi leve saa nordlig, at det kan gaa endnu, men man kan ikke vide, hvor længe det gaar. Jeg raader altsaa ikke Sogneraadene til at sagsøge, men at lade Sagen komme til dem, og jeg raader dem til, at de gjøre sig al Flib for at sammenfætte Amtsraadene saaledes, at de ikke vælte den ene Byde efter den anden over paa Kommunerne uden at give dem tilsvarende Rettigheder. Om denne Sag vil jeg sige en Bemærkning, som jeg oftere har haat Leilighed til at sige, naar Noget er kommen til mig og har sagt: Hvorfor vil De ikke forsøge Skolelærernes Lønning, hvorfor vil Rigsdagen gjøre saa mange Vanskeligheder i det Stykke: Saa længe Kommunerne ikke have faaet større Ret med Hensyn til Ansættelsen, saa forekommer det mig at være det Allergæleste at gjøre disse til mere lønede Stillinger, end de hidtil have været, da Følgen deraf vilde blive, at man fik flere af den Slags Embedsafættelser her i Landet, som stod i afgjort Modsetning til den Mængde, der lever i Befolkningen. Jeg for mit Vedkommende har nu den Opfattelse, at der er en stor Modsetning mellem det hele regierende Maskineri her i Landet og den Opfattelse, som gjør sig gjældende i den store Del af Befolkningen. Denne Kløft vil jeg ikke gjøre større. Saa snart Skolelærerkaldene bleve saaledes, som Ministeriet vilde have dem, saa skulde vi nok se, saa kom Ansøgninger fra en ganske anden Kant, end de have været for en Menneftalder siden, og naar disse Ansøgere først havde faaet dem, saa var der ikke Tale om Ansættelse, saa bleve de siddende rolige og levede sammen med ganske andre Folk, end de levede sammen med i gamle Dage, og saa faar man det ene Paalæg

efter det andet om at lønne bedre. Det er den Mængde og den Retning, som er gaaet igjennem Administrationen i længere Tid. Den vil jeg ikke støtte med min Stemme; men jeg vil ikke have Noget at gjøre med det ærede Medlems Beslutning, skjøndt jeg billiger hans Hovedbetragtning i det, saaledes som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) har sagt: Man kan ikke af en Næsse Udtalelser slutte til en almindelig Regel. Der gives i enhver Grammatik Undtagelser fra Reglen. Den ærede Minister har vendt Sagen om og sagt: „Fra Undtagelserne kan man slutte til Reglen“. Men saa har Ministeren sat en almindelig Regel i Stedet for de enkelte Undtagelser. Dette misbilliger jeg ligesom det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds. Men den Form, hvorunder denne Forespørgsel fremkommer, og den Tid, hvori den fremkommer, finder jeg ligesom adskillige af de Ting, som komme fra den Side, at være Slag i Luften. Det er ikke Anakronismer, men Ting, som der kunde være Tale om under en ganske anden Forudsætning, nemlig Forudsætningerne fra 25de April 1876, som ikke mere ere tilstede.

Sagt: Naar den ærede sidste Læser nævnte Slag i Luften, da bruger jeg dette Udtryk, han selv har betjent sig af, for at advare imod at gjøre Slag i Luften. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Mindestad) udviklede, hvorfor han ikke ansaa det for rigtigt at vedtage den foreslaaede Beslutning, hvilket foranledigede det ærede Medlem fra Kolding (Berg) til at udtale med stor Styrke, at han ikke havde den fjerneste Betænkelse ved at stemme for den foreslaaede Beslutning. Det kan nu gjerne være; men dermed er det ikke sagt, at Beslutningen er rigtig, fordi den ærede Rigsdagsmand ikke tager i Betænkning at stemme for den. (Berg: Det har jeg slet ikke sagt, jeg har sagt, at den var mig ikke klar nok, ikke i en tilstrækkelig tydelig Form!) Naar ja, det kan jo gjerne være, men derfor er det jo ikke afgjort, at, fordi det ærede Medlem dog vil stemme for Beslutningen, den derfor bliver rigtig. Hvis Folkethinget ved sin Beslutning kunde etablere et nyt Rettsstandpunkt i denne Sag, saa var der Mening i at vedtage Beslutningen, ja, hvis det endog blot derved etablerede Misfild mellem Regjeringen og sig selv, var der Mening i Vedtagelsen; men naar Beslutningen tages, uden at derved enten i den ene eller anden Retning er gjort nogenfømhelst Forandring i den allerede bestaaende Tingenes Tilstand, saa bliver det kun et Slag i Luften, som den ærede sidste Læser talte om. Et Ting, som hver Dag benytter Leiligheden til at fortælle Ministeren, at det helst saa ham paa ethvert andet Sted end ved Ministerbordet, der hver Dag tager Anledning til at sige ham, at det Standpunkt, hvorpaa han staar, har Flertallets højeste Misbilligelse — et Ting, siger jeg,